

บทบาทของอินโดนีเซียบนเวทีอาเซียน

อินโดนีเซีย เป็นประเทศที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และในกลุ่มประเทศอาเซียน อินโดนีเซียเป็นประเทศสมาชิกที่มีบทบาทและความสำคัญต่ออาเซียนเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของขนาดเศรษฐกิจและตลาดที่ใหญ่ที่สุด มีประชากรมากที่สุด เป็นที่ตั้งของสำนักงานเลขาธิการอาเซียน มีองค์กรภาคประชาสังคมมากกว่า 800 องค์กรที่จะเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างประชาคมอาเซียนที่เข้มแข็งและมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง นอกจากนี้อินโดนีเซียเป็นประเทศที่สำคัญของสมาคมอาเซียนที่ผลักดันให้ลาวและพม่า เข้าเป็นสมาชิกสมาคมอาเซียน อันดับที่ 8 และ 9 ได้เป็นผลสำเร็จ เมื่อปี 2540 และรับกัมพูชาเป็นสมาชิกสมาคมอาเซียนอันดับที่ 10 เมื่อ เมษายน 2542 ทำให้เห็นว่าอินโดนีเซียมีบทบาทนำในสังคมอาเซียน และอาเซียนเห็นว่าอินโดนีเซียเป็นเสาหลักของอาเซียน ดังนั้นความมั่นคงของอินโดนีเซียย่อมเป็นความมั่นคงของอาเซียน ด้วยเช่นกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างอินโดนีเซียกับประเทศสมาชิกอาเซียน

อินโดนีเซีย มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับประเทศสมาชิกสมาคมอาเซียนทุกประเทศ แต่ก็ยังคงมีปัญหาระหว่างกัน แต่ไม่อยู่ในระดับรุนแรง ถึงขั้นกระทบกระเทือนต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เนื่องจากมีกลไกในการเจรจาแก้ไขปัญหา ระหว่างกัน ประกอบกับสมาชิกสมาคมอาเซียน มีความร่วมมือกันอย่างดี รวมทั้งยึดมั่นในหลักการไม่แทรกแซงกิจการภายใน ของประเทศสมาชิกด้วยกัน ในภาวะที่อินโดนีเซีย เผชิญกับวิกฤติทางการเมือง และเศรษฐกิจ กลุ่มประเทศอาเซียนได้มีมติให้ สนับสนุนอินโดนีเซีย ให้ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยอาเซียนจะไม่แทรกแซงเพราะถือว่าเป็นกิจการภายใน ของอินโดนีเซีย และอาเซียนพร้อมจะให้การช่วยเหลืออินโดนีเซียในทุกๆ ด้าน เพื่อให้อินโดนีเซียผ่านพ้นวิกฤตการณ์ต่างๆ ไปได้

- **ฟิลิปปินส์** ได้มีการหารือเกี่ยวกับการขยายความสัมพันธ์ด้านการค้า การประมง สังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และบรูไน
- **เวียดนาม** ประธานาธิบดีเมกาวาตีฯ ได้สร้างความเชื่อมั่นด้านความมั่นคงทางการเมืองของอินโดนีเซีย และมีการหารือถึงความร่วมมือด้านเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศโดยเฉพาะการขยายข้าวให้แก่อินโดนีเซีย
- **ลาว** ได้มีการหารือกันเกี่ยวกับความสัมพันธ์และความมั่นคงในภูมิภาค
- **กัมพูชา** เพื่อกระชับความสัมพันธ์ และประสานความร่วมมือระหว่างกันในอนาคตและได้หารือเกี่ยวกับอำนาจ อธิปไตยและความเป็นเอกภาพในภูมิภาค
- **พม่า** ประธานาธิบดีอินโดนีเซียหารือกับ พล.อ.อาวุโส ตานฉ่วย ประธานสภาสันติภาพและการพัฒนาของรัฐพม่า โดยไม่ได้เข้าพบนางอองซานซูจี ผู้นำพรรคฝ่ายค้านและไม่มีการออกคำแถลงร่วม
- **บรูไน** มีการหารือเกี่ยวกับความร่วมมือด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศทั้งสอง

- **สิงคโปร์** ประเด็นสำคัญที่ได้หารือ ได้แก่ การสนับสนุนให้นักธุรกิจสิงคโปร์เข้าลงทุนในอินโดนีเซียเพิ่มขึ้นและการหาแนวทางปราบปรามโจรสลัดบริเวณน่านน้ำในภูมิภาค
- **มาเลเซีย** ได้ศึกษาแนวความคิดของ ดร.มหาเธร์ โมฮัมหมัด เกี่ยวกับการฟื้นฟูเศรษฐกิจของมาเลเซีย รวมทั้งปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายชาวอินโดนีเซียในมาเลเซีย
- **ไทย** ได้มีการหารือเพื่อกระชับความร่วมมือด้านต่างๆ ได้แก่ การเพิ่มราคายางพาราในตลาดโลก สัมปทานประมงในน่านน้ำอินโดนีเซีย การแลกเปลี่ยนข่าวกรอง และอินโดนีเซียต้องการให้ไทยซื้อเครื่องบินแบบ CASA จำนวน 7 เครื่องเพื่อใช้ทางการเกษตร

ความสัมพันธ์ทวิภาคีกับประเทศต่างๆ

ฟิลิปปินส์

อินโดนีเซียมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับฟิลิปปินส์มาก มีการแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างผู้นำอย่างสม่ำเสมอ อินโดนีเซียได้จัดส่งทหารเข้าช่วยดูแลอำนวยความสะดวกในการเจรจาหยุดยิงระหว่างรัฐบาลฟิลิปปินส์ กับกลุ่มแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร (MNLF) และพยายามเข้ามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหากลุ่มชาวมุสลิมในฟิลิปปินส์ รวมทั้งในภูมิภาคอื่นๆ นอกจากนี้ทั้งสองประเทศยังได้ทำข้อตกลงทางทหารร่วมกัน และฟิลิปปินส์หวังจะให้อินโดนีเซียมาเป็นพันธมิตรทางทหารร่วมกัน ช่วยบรรเทาปัญหาซึ่งเกิดจากกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงทางภาคใต้ของฟิลิปปินส์ อย่างไรก็ตามทั้งสองประเทศยังคงมีปัญหที่ต้องร่วมกันแก้ไขต่อไป เช่น ปัญหาอาณาเขตทางทะเล ปัญหาชาวอินโดนีเซียอพยพไปอยู่บนเกาะมินดาเนาของฟิลิปปินส์

เวียดนาม

อินโดนีเซีย มีทัศนะว่าเวียดนามมีใช้ภัยคุกคามในระยะยาวต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อีกทั้งยังสามารถสกัดกั้นและถ่วงดุลอำนาจของจีนได้อีกด้วย สำหรับเวียดนามต้องการผลประโยชน์จากการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับอินโดนีเซียเพื่อช่วยผลักดันให้เวียดนามเข้าเป็นสมาชิกอาเซียน และหลังจากเวียดนามได้เข้าเป็นอาเซียน อันดับที่ 7 เมื่อ กรกฎาคม 2538 แล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองยังมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น โดยมีการแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างผู้นำรัฐบาลและเจ้าหน้าที่ระดับสูง อย่างต่อเนื่อง

ลาว

ความสัมพันธ์กับลาวในช่วงแรกๆ ยังไม่ค่อยใกล้ชิดกันมากนักทั้งในทางการเมือง และเศรษฐกิจ แต่ประเทศทั้งสองต่างก็เป็นสมาชิกกลุ่มประเทศไม่ว่าฝ่ายใด และอินโดนีเซียก็ให้การสนับสนุนลาวเข้าเป็นสมาชิกอาเซียน ด้วยเช่นกัน และอินโดนีเซียก็ยังมีความสัมพันธ์ไมตรีกับลาวเท่าเทียมกับประเทศอื่นๆ ด้วย

กัมพูชา

อินโดนีเซียมีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหา กัมพูชา โดยเป็นผู้ริเริ่มจัดการประชุมอย่างไม่เป็นทางการ ระหว่างฝ่ายต่างๆ โดยอินโดนีเซียเป็นเจ้าภาพ เมื่อ กรกฎาคม 2530 แม้ว่าจะไม่ประสบความสำเร็จ แต่อินโดนีเซียได้รับเป็นตัวแทนอาเซียน ในการเจรจากับเวียดนาม เพื่อแก้ไขปัญหา กัมพูชา ที่กรุงจาการ์ตา เมื่อกรกฎาคม 2531 และกุมภาพันธ์ 2532 และเป็นประธานร่วมกับฝรั่งเศส ในการประชุมระหว่างประเทศเพื่อแก้ไขปัญหา กัมพูชา ที่ปารีส โดยมีหลายประเทศให้ความร่วมมือ จนนำไปสู่การลงนามข้อตกลงสันติภาพ กัมพูชา ที่กรุงปารีส เมื่อ ตุลาคม 2534 และเมื่อมีการดำเนินการตามแผนสันติภาพของกองกำลังรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ (UNTAC) ในกัมพูชา อินโดนีเซีย ได้ร่วมส่งทหารเข้าร่วมสมทบ จำนวน 1,300 นาย และต่อมายังได้ให้ความช่วยเหลือด้านการทหารแก่กัมพูชาในรูปแบบของการฝึกเกี่ยวกับเทคนิคการต่อต้านสงครามกองโจร ให้ความช่วยเหลือในด้านการฝึกอบรมหลักสูตรการรบพิเศษแก่ทหาร กัมพูชา รวมทั้งมีการให้ความช่วยเหลือในด้านช่วยเหลือในด้านการทหารที่มีใช้อาวุธอีกด้วย

พม่า

สำหรับความสัมพันธ์กับพม่า อินโดนีเซียยึดถือนโยบายของอาเซียน ในการติดต่อกับพม่า และได้เริ่มติดต่อกับพม่ามากขึ้น หลังจากที่พม่าเข้าเป็นสมาชิกอาเซียน เมื่อปี 2540 ขณะเดียวกันพม่าได้เคยนำรูปแบบประชาธิปไตยแบบอินโดนีเซีย มาปรับใช้เป็นแนวทางพัฒนาระบบการเมืองของพม่าด้วย

บรูไน

อินโดนีเซียมีความสัมพันธ์กับบรูไน ทั้งในฐานะที่เป็นประเทศมุสลิมด้วยกัน และเป็นสมาชิกสมาคมอาเซียน นอกจากนี้ทั้งสองประเทศยังไม่มีพรมแดนติดกัน โดยมีรัฐซาราวักและซาบะห์ของมาเลเซียกั้นระหว่างบรูไนกับ จ.กาลีมันตันของอินโดนีเซีย ทำให้ประเทศทั้งสองไม่มีปัญหาขัดแย้งเรื่องพรมแดนหรืออาณาเขตทางทะเล เหมือนกับประเทศอื่นๆ ในสมาคมอาเซียน

จากการที่บรูไนมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับความมั่นคง และภัยคุกคามที่มาจากประเทศที่พัฒนาแล้ว จึงได้เร่งรื้อในประเทศอินโดนีเซียและประเทศใหญ่ๆ ในอาเซียน เพื่อบทบาทด้านความมั่นคงในภูมิภาคมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อความมั่นคงของบรูไนด้วย นอกจากนี้อินโดนีเซียยังให้ความร่วมมือด้านความมั่นคงกับบรูไน และให้ความช่วยเหลือด้านการฝึกอบรมแก่บรูไน

สิงคโปร์

อินโดนีเซียมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับสิงคโปร์ โดยมีความร่วมมือกันในโครงการพัฒนาเกาะบาตัมเป็นเขตอุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว ทั้งสองประเทศได้ร่วมลงทุนสร้างศูนย์ซ่อมบำรุงรักษาเครื่องบินบนเกาะบาตัมของอินโดนีเซีย มูลค่า 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐ นอกจากนี้ทั้งสองประเทศมีการฝึกค้นหาและกู้ภัยบริเวณตะวันตกของเกาะชวา และยังมีการฝึกร่วมทางเรือและทางอากาศระหว่างกันเป็นประจำ รวมทั้งการจัดตั้งระบบเฝ้าตรวจทางทะเลร่วมกันด้วย ขณะเดียวกัน สิงคโปร์พยายามกระชับความสัมพันธ์กับอินโดนีเซียเพื่อหวังพึ่งพาแหล่งน้ำจืดขยายพื้นที่อุตสาหกรรมและแหล่งลงทุนในอินโดนีเซีย

มาเลเซีย

ความสัมพันธ์ระหว่างอินโดนีเซียกับมาเลเซียยังคงอยู่ในระดับปกติ แม้ว่าทั้งสองประเทศมีปัญหาขัดแย้ง เนื่องจากต่างอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะชিপาดัน และลิจิตัน โดยอินโดนีเซียได้ประท้วงกรณีมาเลเซียเคลื่อนไหวก่อนที่จะพัฒนาเกาะดังกล่าว นอกจากนี้ผู้นำของทั้งสองประเทศเคยมีการกล่าวกระทบกระทั่งกัน แต่ถึงจะเกิดปัญหาอย่างไรก็ตามอินโดนีเซียยังคงรักษาความสัมพันธ์ที่ดีต่อมาเลเซีย

ซูดาน

อินโดนีเซียและซูดาน ยังคงเสริมสร้างความสัมพันธ์ โดยเมื่อ 22 กรกฎาคม 2545 ต่างลงนามในบันทึกความเข้าใจ (MOU) จำนวน 7 ฉบับ ที่เกี่ยวข้องในความร่วมมือด้านการเกษตร การวิจัยและเทคโนโลยีรวมทั้ง การธนาคารและกิจการต่างประเทศ

แอฟริกาใต้

ทูตแอฟริกาใต้ประจำอินโดนีเซีย เสนอความร่วมมือด้านการมีผลประโยชน์ร่วมบนเกาะบาตัมของอินโดนีเซีย